Dr. Sezai Yılmaz, "Enstitümüzü bir 'karaciğer üssü' konumuna getirmek için elimizden geleni yapıyoruz'' dedi.

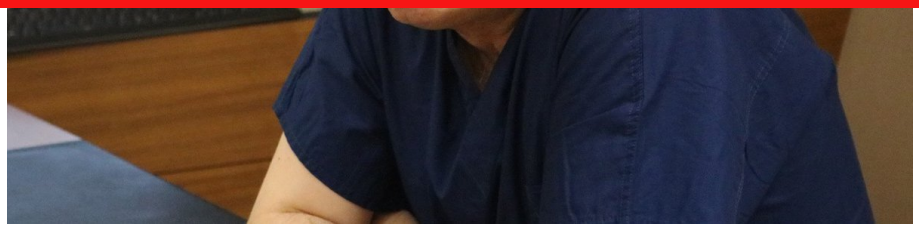

NAZAN DOĞANER HALICI
Yayınlanma: 05:30 - 13 Eylül 2023 | Güncellenme: 05:44 - 13 Eylül 2023

Ülkemizde kadavradan organ bağışı hâlâ çok düşük seviyelerde. Öte yandan canlı bağışçı sayımız yüksek. Örneğin karaciğer nakillerinin yüzde 80'i artık canlı donörlerle yapılıyor. Ancak bu nakillerde de hasta ile canlı verici arasında bazı uyum problemleri olabiliyor. İşte tam da bu noktada İnönü Üniversitesi Karaciğer Nakli Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Sezai Yılmaz ve ekibinin; bilim insanlarının yazdığı algoritmayla birbirini hiç tanımayan hasta-donör çiftlerinin organ değiş tokuşuyla gerçekleştirdiği 'çapraz nakil ameliyatları' sayesinde karaciğer naklinde adeta 'bir devrim' yaşanıyor. Böylelikle nakil sayısı artıyor ve birçok hasta sağlığına kavuşuyor. Daha önce ekibiyle 5 hastaya aynı anda karaciğer nakli gerçekleştirerek tıp literatürüne giren, dörtlü çapraz karaciğer nakliyle de Dünya'da bir ilke imza atan Prof. Dr. Sezai Yılmaz ile bu nakilleri enine boyuna konuştuk...

Reklam

Prof. Dr. Sezai Yılmaz

ZOR AMELİYATLARDIR

– Karaciğer nakil ameliyatlarının çok komplike olduğu söyleniyor. Sizin de zoru başardığınızı biliyoruz. Dilerseniz 2018 ve 2019 yıllarında gerçekleştirdiğiniz canlı vericili karaciğer nakli ameliyatlarından başlayalım...

Reklam

Karaciğer nakilleri, özellikle de canlı vericili karaciğer nakli günümüzde en zor ameliyatların başında gelmektedir. Her biri son derece zor olan ameliyatlar silsilesinin oluşturduğu seri ameliyatlar, canlı vericili karaciğer nakillerinin zorluğunu ifade edebilir. Bu ameliyatlar alıcı ve verici ameliyatı eş zamanlı olmak kaydıyla toplam 6-10 saat kadar sürmektedir. Karaciğer nakilleri sadece ameliyatla da bitmez. Erken dönemde yoğun bakımda her türlü komplikasyona hazır olunmalı ve gereken tedaviler gecikmeksizin yapılmalıdır. 2018'in Haziran ayında İnönü Üniversitesi'nde aynı gün 3, 2019'da da 5 canlı vericili karaciğer nakli ameliyatı gerçekleştirdik. Ameliyatlar başarıyla sonuçlanmış ve hastalar sağlıklı şekilde evlerine gönderilmişti.

MÜTHİŞ BİR ALGORİTMA

– Çapraz karaciğer naklinin yolu nasıl açıldı?

Aynı gün yapılan 5 canlı vericili karaciğer nakli sonrası 2019 Temmuz ayında Boston College'den Ekonomist Prof. Tayfun Sönmez, benimle iletişime geçti. Çapraz organ nakilleriyle ilgili yaptığı çalışmalardan bahsetti. Akabinde Malatya'ya gelip, projeyi bize detaylarıyla anlattı ve hikayemiz yeni bir boyut kazandı. Çapraz nakillerde Sönmez ve Ünver'in geliştirdiği "Banu Bedestenci Sönmez Çapraz Karaciğer Nakil Sistemi" adlı algoritma ile uyumsuz canlı donör sorununda bir devrim gerçekleştirdiğimizi düşünüyorum. Çünkü bu algoritmayı uygulamak suretiyle 3 adet 3'lü, 3 adet 4'lü çapraz karaciğer nakli

karaciğer nakillerinin yüzde 80'i canlı donörlerle yapılmaktadır. Ancak bir karaciğer hastası, canlı vericisiyle başvurduğunda, yapılan değerlendirmeler sonucu canlı vericinin hasta ile uyum olasılığı yüzde 30-40 kadardır. Bunun sebepleri kan grubu uyumsuzluğu, hastaya verilecek karaciğer parçasının hacim olarak küçük kalması, donörde kalan karaciğerin hayati zorunluluk için gerektiğinden küçük hacimde kalması veya damarsal yapıların uyumsuzluğu olarak sayılabilir. Ancak kendi hastası ile uyumsuz olan bir donör karaciğeri başka bir hastaya uygun olabilir. Benzer şekilde başka bir hastanın donörünün uyumsuz olduğunu düşünelim. Bu 2 canlı vericinin takas edilmesi 2 başarılı canlı vericili karaciğer nakline olanak sağlar. Bu basitçe 'ikili çapraz karaciğer nakli' diye adlandırılır. Bu ikili çapraz nakiller Güney Kore, Hindistan, Hong Kong, ve ABD gibi ülkelerde uygulanmış. Ancak ikilinin üzerinde çoklu karaciğer nakilleri çok nadiren yapılmış bulunuyor. Sadece 2 kez 3'lü çapraz karaciğer nakli Pakistan (Harvard grubu ile beraber) ve Hindistan'da yapıldı.

'ÇOK GÜÇLÜ BİR EKİBİZ'

– Peki bu nakillerin diğerlerinden farkı nedir?

Çapraz karaciğer nakilleri etik olarak aynı anda yapılması gereken ameliyatlardır. Karaciğer nakillerinin 2 ayrı günde yapılması gibi bir planlama yapılırsa 2. gün takas edilen donörün operasyondan vazgeçmesi büyük sorunlar yaratabilir. Dünyada karaciğer naklinde adından söz ettiren merkezlerin çapraz karaciğer nakillerinde gerekli olan en az 4 eş zamanlı operasyonu gerçekleştirecek transplant ekipleri ve fiziki olanaklarının olmadığını görüyoruz. Bu merkezler iki ayrı günde bu takası gerçekleştirmiş ve raporlarında, "bereket versin ki 2. gün karaciğer naklinde takas edilen donör operasyondan vazgeçmedi" ifadesini kullanmışlardır. Büyük bir gururla söyleyebilirim ki Malatya'da İnönü Üniversitesi Karaciğer Nakli Enstitüsü'nde aynı anda 5'li, 6'lı hatta 7'li çapraz karaciğer naklini gerçekleştirebilecek ekip, fiziki olanaklar ve tıbbi teçhizata sahibiz. 2019'da gerçekleştirdiğimiz 5'li canlı verici karaciğer naklinde (bunlar çapraz karaciğer nakilleri değildi) 80 kadar sağlık ekibi görev yapmıştı.

33 HASTA ŞİFA BULDU

– Dörtlü çapraz nakil ameliyatıyla dünyada ilke imza attınız. Bu nakil dünyada nasıl ses getirdi?

verdiler. Hemen akabinde ABD Organ Nakil Cerrahlarının haftalık gazetesi (American Society of Transplantation) konuyu ana başlıktan duyurdu.

'AVRUPA'DA BİRİNCİYİZ'

– Karaciğer naklinde Avrupa'da kaçıncı sıradayız?

İnönü Üniversitesi Karaciğer Nakil Enstitüsü sadece canlı vericili karaciğer naklinde değil, toplam karaciğer naklinde de Avrupa'da ilk sırada. Yılda 250-300 kadar karaciğer nakli yapıyorduk. Çapraz karaciğer nakilleriyle bu sayının daha da artacağını düşünüyorum.

DÜNYADA ÖRNEĞİ YOK

– Bu arada enstitünüz ve ekibinizle ilgili neler söylemek istersiniz?

Biz enstitümüzü bir "karaciğer üssü" konumuna getirmek için elimizden geleni yapıyoruz. Üniversitemiz Rektörü Sayın Prof. Ahmet Kızılay'ın da bu konuda son derece duyarlı ve yardımcı olması bizi daha da güçlü kılıyor. Karaciğer Nakli Enstitüsü Hastanesi'nin yapımı 2014 yılında Kalkınma Bakanımız Sayın Cevdet Yılmaz'ın katkılarıyla olmuştu. Kendilerine bir kez daha teşekkürlerimizi sunuyoruz. Hatta Sayın Yılmaz'ın Enstitümüzle alakalı zaman zaman "ne kadar doğru bir karar vermişiz" şeklinde konuşmalarını duymak bizi onurlandırıyor. Ekibimiz, sadece transplant cerrahı olarak düşünürsek 20 kadardır. Ancak karaciğer nakli multidisipliner bir prosedür olduğundan toplantılarımız 50'nin üzerinde öğretim üyesi ile gerçekleşiyor. Çoklu çapraz nakillerinde ameliyathanede 100'e yakın cerrah, hemşire ve yardımcı personel görev alıyor. Bunun dünyada başka bir örneği olduğunu düşünmüyorum. İdealist, son derece çalışkan, gecesini gündüzüne katan, özverili Anadolu çocuklarının yarattığı bir program dersek Karaciğer Nakil ekibimizi en iyi şekilde tanımlamış oluruz. Bilim yolu her zaman rotamız olacaktır.

– Son olarak hedeflerinizden de bahseder misiniz?

En önemli hedefimiz, hasta insanlara sağlıklarını sunabilmektir. Enstitümüzün gelişmiş laboratuvarlarında kök hücre çalışmaları ve diğer canlılardan insanlara karaciğer nakli konuları başta olmak üzere birçok çalışmayı sürdürüyoruz. Hedeflerimize ulaşmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

Online Sigorta Hizmetleri Otokoç Sigorta'da!

200 dolar yatırarak lüks hayatı yakaladı!

Gözden Kaçmasın

Çin malı araçlara soruşturma

Almanya'da şirket iflasları yüzde 20,5 arttı

Depremzedeye eşya yardımı unutuldu

Domuz avlarken arkadaşlarını vurdu: 1 ölü 1 yaralı

İran'da askeri hareketlilik: Sınıra asker gönderdiler

Kurtarma ekiplerine destek veren askerin görüntüsü olay oldu

Yunan denizciler, feribottan itilerek ölen genç için grevde

KYK yurt sonuçları ne zaman açıklanacak? İpucu veren tarih...